

УДК 94 (477)

Мар'яна Полич

ЕМІГРАЦІЙНИЙ ПЕРІОД ДІЯЛЬНОСТІ ЛОНГИНА
ЦЕГЕЛЬСЬКОГО

У статті висвітлюється громадсько-політична, наукова та культурна діяльність Лонгіна Цегельського в еміграції у США. Простежено світоглядні позиції науковця, проаналізовано його внесок у розвиток наукового та громадсько-політичного життя української громади в еміграції та налагодження українсько-американських відносин.

Ключові слова: Лонгин Цегельський, дипломатична діяльність, дипломатична місія, Західноукраїнська Народна Республіка, США.

Розвиток сучасної історичної науки характеризується розширенням наукової проблематики, переосмисленням застарілих концепцій та стереотипів, визначенням сучасних об'єктивних критеріїв оцінки особистісного чинника в історичному процесі. Пріоритетними стають біоісторіографічні дослідження, що сприяють реконструкції життєвого і творчого шляху постаті на тлі епохи.

Період Української революції 1917–1921 років виявив цілу плеяду цікавих харизматичних постатей, які стали творцями політики, економіки, дипломатії українських державних утворень. Серед них одне із провідних місць посідає Лонгин Михайлович Цегельський (1875–1950 рр.) – один із організаторів Західноукраїнської Народної Республіки. Важливо наголосити на тому, що без детального та всебічного вивчення видатних постатей революційної доби українська історіографія не зможе скласти адекватного уявлення про події ХХ століття. Разом з тим, доречно пам'ятати, що великі постаті періоду революції активно продовжували свою політичну, громадську та наукову діяльність в еміграції.

Значна частина активних борців за незалежність України змушена була залишити батьківщину. Тільки в перші повоєнні роки кількість емігрантів із українських земель досягла близько 100 тис. осіб [1, с. 6]. Еміграційний період життя та діяльності Лонгіна Цегельського фактично розпочався після поразки національно-визвольних змагань українського народу.

Тривалий час громадсько-політична діяльність Л. Цегельського замовчувалась, що суттєво спричинилося до неправильного трактування як його особи зокрема в історії України, так і його ролі в історичних подіях національно-визвольних змагань в Україні 1918–1923-х років.

Радянська історіографія або взагалі оминала увагою події і явища, що стосувалися українського національно-консолідаційного руху, або ж гостро критикувала “буржуазних націоналістів” за намагання відстояти незалежність української державності, бо, згідно з пануючими ідеологемами, визнавалася “історична закономірність і справедливість” лише одного – радянського шляху вирішення цього питання.

Слід зазначити, що сучасній історичній науці мало відомі або й зовсім неznані погляди Л. Цегельського про українську державність, національні ідеали суспільного, культурного життя, про бажану форму державного правління й специфіку політичної системи в Україні, її політичних інститутів та організацій.

Історіографія питання малодосліджена й незначна за обсягом, практично немає спеціальних наукових праць, присвячених цій особистості. Окрім цінної книги спогадів самого Л. Цегельського [2], досить ґрунтовного дослідження його

сина Юрія-Михайла Цегельського про генеалогію і сутність роду Цегельських [3], маємо лише окремі статті й згадки про його наукову та редакторсько-журналістську працю [4]. Громадсько-політична діяльність Л. Цегельського знайшла певне відображення в окремих історичних дослідженнях останнього часу [5], але, на жаль, подекуди оцінка його діяльності й тепер не зовсім об'єктивна.

Завдяки дослідженням Я. Дашкевича, Ф. Заставного, С. Віднянського, О. Ковальчука, М. Павленка, І. Срібняка в 1990-х рр. були закладені підвалини для зародження нового напрямку в українській науці – діаспорознавства, становленню якого тоді сприяли матеріали наукового збірника “Українська діаспора”, що видавався з 1992 р. Інститутом соціології НАН України спільно з Редакцією Енциклопедії Української Діаспори при НТШ в США. Проте громадсько-політичний вектор активності Л. Цегельського в еміграції у даних дослідженнях не знайшов свого висвітлення.

Метою нашої статті є спроба проаналізувати особливості еміграційного періоду життя та діяльності Лонгіна Цегельського – відомого українського політичного та громадського діяча першої половини двадцятого століття.

Перш ніж перейти до основної проблеми нашого дослідження, відзначимо основні життєві віхи Л. Цегельського в Україні, де він прожив 35 років. На батьківщині здобув освіту, сформувався як особистість.

Цегельський Л. походив з відомої української родини громадсько-політичного діяча, знаного священика і просвітителя о. Михайла Цегельського (1848–1944). Він був камінко-струмиловецьким парохом і деканом Камінецьким та одним із чільних діячів “Просвіти” і різних інших українських громадських організацій. Користувався великим авторитетом не лише на Львівщині, а й у всій Галичині. В усіх своїх дітей батько плекав з дитинства любов до українства, його мови, культури, народних традицій. Усі напрями родинного виховання були спрямовані на те, щоб з дітей сформувати свідомих українців. Говорячи про родину цього священика, варто додати, що традиції дієвого патріотизму о. Михайла Цегельського продовжили всі його діти [6, с. 3647].

Але найбільш відомим представником родини Цегельських став найстарший син о. Михайла – Лонгін Цегельський, котрий став адвокатом, визначним громадсько-політичним діячем, публіцистом, державотворцем і дипломатом.

Через усю діяльність Лонгіна Цегельського та його творчість, як в Україні, так і в еміграції проходить найважливіше положення – вільна, суверенна Українська держава. Витоки ідейної боротьби цього воістину патріота за самостійну Українську державу беруть початок ще із таємного студентського товариства (проводу), яке об'єднувалось навколо редакційної колегії студентського журналу “Молода Україна”. Л. Цегельський був одним із редакторів цього журналу, членом товариства, у програмі якого стояло найголовніше завдання боротьби за Українську самостійну державу [2, с. 10]. На українському політичному Олімпі годі знайти більш цілеспрямованого, самовідданого поборника української національної ідеї суверенності й української незалежності держави, як Л. Цегельський.

Еміграційний період життя і діяльності д-ра Л. Цегельського розпочинається із того часу коли він виступив із різкою незгодою з курсом уряду ЗУНР і 13 лютого 1919 р. подав у відставку.

Відтак після відставки Л. Цегельський прожив деякий період у Відні (Австрія). Незабаром д-р Лонгін Цегельський отримав від Євгена Петрушевича, вже як диктатора, доручення очолити посольство Західноукраїнської Народної Республіки у Вашингтоні, куди виїхав 15 березня 1920 р. А 10 квітня 1920 р. уже прибув до Нью-Йорка. Відтоді д-р Л. Цегельський жив у США. Використовуючи свої особисті знайомства та контакти, мав завдання домогтися визнання ЗУНР

Сполученими Штатами Америки, а також мусив організувати постачання в Галичину медикаментів і боєприпасів. У Нью-Йорку Л. Цегельський створив Тимчасовий головний Український Рятунковий Комітет “Поміч старому краюві” [7, с. 2] і згодом став його головою.

Варто відзначити цікавий факт, що у Клівленді (штат Огайо) 30 травня 1920 р. на великому українському народному віче у справі порятунку рідному краюві, зорганізованому місцевим Українським Рятунковим Комітетом, стався замах на життя д-ра Л. Цегельського. В ті дні американська газета “Свобода” писала: “В неділю, дня 30-го сього місяця стався в Клівленді страшний злочин, якого серед українців на Американській землі не було ще, відколи зачалася українська імміграція на сю вільну землю; злочин, якого не було ніколи на Галицькій Україні.

Того дня більшовицька банда напала в розбишацький спосіб на д-ра Лонгіна Цегельського серед улиці і в звірській спосіб побила його так, що тяжко раненого, непритомного і отікаючого з крові відвезено його до тутешнього шпиталю [8, с. 1]”. Таким чином, можна констатувати, що громадсько-політична діяльності за океаном на вільній землі не давалася легко.

Узимку 1921–1922-го Є. Петрушевич викликав Л. Цегельського до Відня, де дав йому спеціальне дипломатичне доручення поїхати в Японію. Мета цієї поїздки невідома. Після неї Л. Цегельський повернувшись до Вашингтона, але, не погоджуючись на курс прорадянської політики Є. Петрушевича, він зрезигнував посадою посла, яку зайняв д-р Лука Мишуга (свого часу входив до складу делегації ЗУНР, яка робила спроби протидіяти укладенню Ризького мирного договору 1921 р. – авт).

Після рішення Ради Амбасадорів 14 березня 1923 р., коли Східна частина Галичини остаточно ввійшла до складу Польської держави [9, арк. 1; 10, арк. 5] Л. Цегельський не вважав за потрібне повертатися до Львова. Правда, він мав пропозиції з польської сторони за посередництвом консула Яна Ріпи з Пітсбурга повернутися до краю. Однак дані пропозиції були ним відкинуті [11, с. 346].

У США Л. Цегельський став скитальцем, без постійного місця роботи та заробітку. Певний період працював викладачем українознавчих студій у протестантській теологічній семінарії, власне в її українському філіалі в Балтиморі штату Нью-Джерсі. Тут Л. Цегельський опублікував книгу “Про історію протестантизму”. За відмову перейти на протестантизм і стати протестантським пастором, він був змушений залишити роботу. У Нью-Йорку деякий час редагував часопис “Український Вістник”, а згодом переїхав до Філадельфії, де працював редактором дієцезіального журналу “Шлях” [12, с. 321–322].

У 1937 році Л. Цегельський видає монографію під заголовком “Митрополит Андрей Шептицький. Короткий життєпис і огляд його церковно-народної діяльності” [13], якого автор знав особисто, і яку схвально оцінив сам Митрополит. Нарис про А. Шептицького мав бути за фактичним матеріалом найбільшим новим життєписом Митрополита. При цьому Л. Цегельський наголошує, що окрім інформаційного матеріалу, намагався надати праці, “виховного характеру”. Справді, у публікації про життя й пасторську діяльність митрополита, висвітлено декілька питань історико-політичного та просвітницького характеру. Намагаючись із нових позицій часу підійти до постановки традиційного для української історії питання про зраду інтересів народу з боку його аристократії, Л. Цегельський зазначає: “Наша аристократія, всі оці Сапіги, Сангушки, Чорторійські, Шептицькі, Дідушицькі, Тишкевичі, коли згадати тільки західноукраїнську адміністрацію, – погрішила проти нашого народу. Але й українська суспільність не без вини проти цих старих та багатих родів, бо відганяла їх від українства гайдамацьким радикалізмом, а то й просто відкидала їх оферту співпраці на українській ниві” [13, с. 6]. Говорячи про

півстолітнє служіння Андрея Шептицького Богові та українському народові, Л. Цегельський наголошував, що його діяльність позначилася в усіх сферах суспільно-політичного життя в українських землях, називав митрополита найбільшою постаттю, найвизначнішою індивідуальністю історичного процесу цього часу. “Його особистість домінує над цим півстоліттям, – підкреслює автор. – Історія цього півстоліття – це у великій мірі історія діяльності митрополита Шептицького. Він був її співтворцем в найбільшій мірі з тих українців, що жили і діяли за цих 50 літ. Андрей Шептицький – це історична постать” [14, арк. 2–5]. Підсумовуючи автор наголошує, що праця про Митрополита Андрея Шептицького мала б слугувати наукою для радикалізованого українського громадянства, “українство та любов до народу можуть жити не тільки у курній хаті, але й у магнатській палаті, та що поворот наших магнатів до нашого народу ще сьогодні попри всі перевороти і радикальні зміни лежить в інтересі України” [13, с. 50].

У США Л. Цегельський включився в громадсько-політичне життя української діаспори. Проте його політична діяльність стала досить обмеженою. Незважаючи на велику чисельність, українська суспільність була роздрібнена, її суспільно-політична й організаційна діяльність не стала тоді вагомим чинником політики цієї держави. Робилися окремі спроби щодо її консолідації, навіть організовувалися конгреси, в яких брав участь Л. Цегельський. Але всі ці заходи не були постійними й не особливо ефективними. З приходом нацистів до влади у Німеччині, Л. Цегельський спочатку дуже обережно сприйняв це, а згодом став противником нацистів, зрозумівши, яку загрозу вони становлять для європейських народів, в т. ч. й українців [12, с. 321].

Улітку 1938 р. він здійснив одномісячну подорож до Європи, де мав “приватні” аудієнції з різними державно-політичними діячами – японським консулом у Львові, який спеціально прибув із Ужгорода, німецьким міністром Йоахимом фон Ріббентропом у Берліні, Томасом Масариком і Едвардом Бенешем у Празі, польським міністром закордонних справ Юзефом Бекком у Варшаві. Такі зустрічі для Л. Цегельського влаштовували американські дипломатичні представництва в даних державах. З одного боку, ці відвідини були нібито приватні, а з іншого – носили дипломатичний характер [3, с. 362–363; 12, с. 321–322]. Також під час своєї поїздки Л. Цегельський зустрічався із колишніми колегами і рідними у Варшаві та Львові.

Опосередкованим підтвердженням того, що це були не лише приватні поїздки, може слугувати той факт, що, перебуваючи у Львові, Л. Цегельський відвідав Кам’янку Струмилову звідки походив родом, де його заарештувала польська поліція. Однак невдовзі політика звільнили, оскільки з Варшави надійшло підтвердження його дипломатичного імунітету. 6 серпня побував на весіллі свого сина Юрія (автора книги “Зага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову”) у Львові, який одружився із Веронікою Дроздовською, вчителькою за фахом та співачкою за покликанням. Із документальних свідчень приїзду Л. Цегельського до Галичини залишились, зокрема, сімейна фотографія, зроблена 1938 р. в Кам’янці Струмиловій та лист-подяка Л. Цегельському за грошову допомогу науковій бібліотеці НТШ [15, с. 9]. Після відвідин батьківщини він повертається назад до Філадельфії.

Разом з тим, справжні причини приїзду громадсько-політичного діяча до Європи досі невідомі. Ймовірно, із записів Л. Цегельського та його спогадів, існування яких засвідчують члени його родини, можна було б отримати відповідну інформацію, але домашній архів політика, включно з рукописами, зник після його смерті [3, с. 363].

За час перебування в Північній Америці українці розбудували широку мережу громадсько-політичних, релігійних, професійних установ. Найстарішою

українською організацією у США є Український Народний Союз (УНС), який було засновано у 1894 р., що за статутом є страховим товариством, а найбільш чисельними об'єднуючими організаціями української громади є Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) і Українська Американська Координаційна Рада (УАКРада). Український Конгресовий Комітет Америки співтворцем якого був Л. Цегельський заснований 24 травня 1940 р. на 1-му Конгресі Українців Америки який відбувся у Вашингтоні, з участю понад 800 делегатів від 188 місцевостей, та з ініціативи українських організацій взаємодопомоги у розпал Другої світової війни [16, с. 29-30]. Згодом він об'єднав 100 тисяч членів із 60-ти українських організацій. Маючи 15 відділів у різних містах США і більше 100 філій у місцях проживання української еміграції [17, с. 13]. Український Конгресовий Комітет Америки став Центральним представницьким органом українців в Америці [18, с. 151]. Його діяльність зосереджувалася на просвітництві, шкільництві, репрезентації українців перед американським урядом та допомозі Україні в усіх ділянках життя [19, с. 5]. Відтак, Л. Цегельський, будучи одним із засновників УККА брав участь у численних з'їздах, конференціях, дискусійних семінарах в американських університетах. Окрім того, одним із його завдань було надавати допомогу українцям у переселенні з Європи до Америки.

За період із 1940–1943 рр. – Л. Цегельський викладач в “Українських освітніх курсах” для молоді Канади й Америки ініціатором яких був Павло Маценко [20, 164–167]. Відтоді, можна вважати, що Л. Цегельський повернувся у лоно Української греко-католицької церкви (УГКЦ). В цей час було вжито ряд заходів щодо заснування греко-католицького єпископства в Америці [21, арк. 32]. Доречно наголосити, що Цегельський відзначав значення Церкви у відбудові майбутньої Української держави. “Церква грає роль однієї з головних основ державного життя” – наголошував він [22, с. 61].

У першій половині ХХ століття простежується швидкий розвиток української преси у США, та її диференціація за тематикою та політично-програмовими ознаками. Цьому сприяла у першу чергу поява у США численних українських організацій різної політичної орієнтації. Однією із тогочасних помітних газет, яка видається у Сполучених Штатах, є “Америка”. Її редакція розташована у Філадельфії (Пенсільванія). Історія часопису “Америка” розпочинається в 1912 р. Офіційно вона є органом Об'єднаних українських католиків Америки “Провидіння” і виходить тричі на тиждень [23, с. 28–29]. Преса в українській діаспорі стала засобом перетворення етносу в свідому націю, мобілізуючи його в економічно-державне будівництво; вона стала друкованою зброєю в боротьбі за ідеали народу, за правду та справедливість, у боротьбі за демократичний принцип волі народам і волі людині. На сторінках емігрантської преси, зокрема, часописі “Америка” вільно висвітлювалися найсуттєвіші питання українського народу.

Активним співробітником часопису “Америка” Л. Цегельський став у 1937 р. Із 1943 р. по 1950 р. працював на посаді редактора цього популярного видання. За робочим столом у редакції часопису він і відійшов у вічність 13 грудня 1950 р. Редакторська праця давала можливість Л. Цегельському, в певній мірі втілювати свої політичні задуми. У часописі “Америка” та редакції книжкових календарів “Провидіння”, Л. Цегельський опублікував багато ґрунтовних статей на історичні, політичні та культурно-мистецькі теми з історії України [24, с. 23]. Адже саме тоді були написані його спогади та роздуми про події, пов'язані з 1 листопада 1918 р., на основі яких була постала праця “Від легенд до правди” – одне з найцінніших, хоча й дещо, як на нашу думку, суб'єктивних джерел для вивчення подій 1918–1919 р. не тільки в Україні, але й далеко за її межами. Текст

цієї праці є частиною спогадів автора про боротьбу за незалежність України, які друкувалися в США у часописі “Америка”.

Книга “Від легенд до правди” [2] містить декілька важливих пластів інформації. Її своєрідною основою є хроніка 1918–1920 рр., яка відображає низку тогочасних подій у Східній Галичині, Україні й загалом у Європі, свідком чи безпосереднім учасником яких був автор. При опрацюванні книги саме цю обставину слід брати до уваги, адже, перебуваючи у США, Л. Цегельський не мав доступу до джерел і документів, до того ж свої спогади він писав, переосмислюючи описувані події через 15–20 років [24, с. 93–94].

Уже після війни Л. Цегельський публікує в українській емігрантській пресі низку статей під загальною назвою “Більше правди про гетьмана П. Скоропадського” [25, арк. 102], у яких він аргументовано полемізує із соціалістами щодо характеру влади гетьманату.

На основі доступних йому фактів, документів, а також особистих вражень, політик Л. Цегельський намагається показати, що Павло Скоропадський був державником, зміцнював Україну, вів розумну й послідовну міжнародну політику щодо повернення українських земель, зокрема, Криму й Бессарабії. На думку Л. Цегельського, гетьман не був деспотом і тираном. Спростовуючи ці звинувачення, об’єктивний історик на основі фактів показує, що П. Скоропадський, прийшовши до влади, запропонував увійти в його уряд представникам різних українських партій, у тому числі й соціалістам, проголосив українську мову державною, сприяв створенню Української Академії наук, розпорядився почати підготовку утворення виборного загальноукраїнського законодавчого органу.

Однак у бібліотеках США не збереглися повні комплекти “Америки”, а у 1960-х рр. згорів склад видань цього часопису [3, с. 363].

Проте наявні джерела дають підстави стверджувати, що праця Л. Цегельського в США була вельми продуктивною. Один із соратників вченого, Б. Катамай, який впродовж тривалого часу працював з ним у редакції часопису “Америка” (був менеджером – авт.), характеризує його як авторитетного та блискучого оратора, якого запрошували на різні зустрічі. “Як посол до австрійського парламенту ще перед Першою світовою війною, як співтворець Листопадового перевороту 1918 р., як міністр українського уряду Західної України, як співтворець Злуки Українських Земель 1919 р. в Києві й як посол українського народу до Вашингтону й як справжній оратор, – підкреслює Б. Катамай, – він був найпопулярнішим бесідником, якого наші поселенці в Америці слухали із запертим віддыхом без огляду на довжину його промови [26, с. 761–762; 27, с. 9–10]”.

Загалом, редаговані Л. Цегельським часописи, як і його статті, публіцистика, завжди були речниками української історії, культури, політичної думки, боротьби за національну державність. Проживаючи у США, Л. Цегельський завжди залишався активним громадсько-політичним діячем: це праця в громадсько-політичних організаціях, участь у численних засіданнях, нарадах, комісіях, редагуванні закликів, меморіалів, листування з українськими організаціями тощо. Він був постійним співробітником ряду часописів, де розмістив велику кількість статей на суспільно-політичну тематику, спогадів та ін. Важливим напрямом діяльності Л. Цегельського було об’єднання українців із усіх земель, незважаючи на політичні та психологічні розбіжності між ними, в один соборницький тип.

Список використаних джерел

1. *Віднянський С. В.* Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехословаччині: Український вільний університет (1921 – 1945) / С. В. Віднянський. – К., 1994. – 82 с.
2. *Цегельський Л.* Від легенд до правди: Спогади / Л. Цегельський. – Нью-Йорк; Філадельфія: Булава, 1960. – 313 с.
3. *Цегельський Ю.-М.* Зага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову / Юрій-Михайло Цегельський. – Ellicott City: Смолоскип, 1992. – 787 с.
4. *Енциклопедія Українознавства.* Словникова частина / Голов. ред. В. Кубійович. Париж, Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3647; *Дроздовська О.* Цегельський Лонгин Михайлович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопедичного словника / За ред. М. М. Романюка. Л., 1997. – Вип. IV. – С. 267; Цегельський Лонгин (1875–1950) [Текст] // Політологія: Кінець XIX – перша половина XX ст.: Хрестоматія. – Л., 1996. – С. 161–165.
5. *Макарчук С.* Українська Республіка Галичан: нариси про ЗУНР [Текст] / Степан Макарчук. – Львів: Світ, 1997. – 192 с.
6. *Енциклопедія українознавства.* Словникова частина / Голов. ред. Володимир Кубійович. – Париж, Нью-Йорк.: Видавництво “Молоде Життя”, 1984. – Т. 10. – 4015 с.
7. *Купчик В.* Лонгин Цегельський – речник Української Держави (Життєпис) / В. Купчик // “Поступ”. – № 130(788) 28–29 серпня 2001 року.
8. *Скритовбивчий* замах на життє д-ра Лонгина Цегельського // Свобода. – Нью-Джерсі – 1920. – № 68. – 5 червня.
9. *Центральний державний історичний архів у м. Львові* (далі ЦДА у м. Львові). – Ф. 581. Колекція документів про діяльність урядів та армій УНР і ЗУНР. – Оп. 1. – Спр. 104. – Арк. 121.
10. *Державний архів Львівської області* (далі ДАЛО). – Ф. 1. Львівське воєводське управління. Загально-політичний відділ. – Оп. 52. – Спр. 217. – 23 арк.
11. *Литвин М.* Історія ЗУНР / М. Литвин, К. Науменко. – Л.: Олір, 1995. – 362 с.
12. *Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923.* Уряди. Постаті / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2009. – 350 с.
13. *Цегельський Л.* Митрополит Андрій Шептицький: короткий життєпис і огляд його народно-церковної діяльності / Лонгин Цегельський. – Львів: Місіонер, 1995. – 77 с.
14. *ЦДА у м. Львові.* – Ф. 750. Український національний музей у Львові. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 5.
15. *Дашкевич Я.* Лонгин Цегельський та українська політична думка 1900–1917 рр. [Передмова до кн: Цегельський Л. Русь – Україна і Московщина – Росія. Історико-політична розвідка] / Я. Дашкевич. – Львів: Априорі, 2007. – 104 с.
16. *Бачинський Ю.* Українська імміграція в Сполучених Штатах Америки: [монографія] / Ю. Бачинський. – К.: ІНТЕЛ, 1995. – 340 с.
17. *Національно-культурні ініціативи української діаспори* (кінець 50-х – початку 90-х рр. XX ст.) / За ред. О. А. Шевчук. – К.: Рідний край, 1997. – 60 с.
18. *Комарницький Я.* Громадсько-публіцистична діяльність Василя Мудрого у США (1949 – 1966) / Я. Комарницький // Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. – Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2008. – Вип. двадцять другий. Історія. – С. 149–162.
19. *Сухоніс Ф. А.* І знову я в Америці / Ф. А. Сухоніс. – Дніпропетровськ: Пороги, 2011. – 71 с.
20. *Ясинчук Л.* Українське шкільництво поза рідними землями / Лев Ясинчук // Українці у вільному світі. – Нью-Джерсі, видання Українського народного союзу, 1954. – С. 164–170.
21. *ЦДА у м. Львові.* – Ф. 408. Греко-католицький митрополичий ординаріат, м. Львів. – Оп. 796. – Арк. 32.
22. *Цегельський Л.* Проблема української нації / Л. Цегельський // Універсум. – 2002. – № 11–12. – С. 58–61.
23. *Хімяк О.* Українська переса на Американському континенті (кінець XIX – початок XX ст.) / О. Хімяк // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”: Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2012. – Випуск № 24. – С. 27–31.
24. *Здоровага М. В.* Суспільно-політичні погляди Лонгина Цегельського: Дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01 / М. В. Здоровага; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2010. – 192 с.
25. *ЦДА у м. Львові.* – Ф. 789. Пристай Олекса (1863–1944) греко-католицький священник, місіонер у США, церковний і громадський діяч. – Оп. 1. – Спр. 18. – Арк. 102.
26. *Катамай Б.* Післяслово редактора / Богдан Катамай // Цегельський Ю.-М. Зага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову / Юрій-Михайло Цегельський. – Ellicott City: Смолоскип, 1992. – 787 с.
27. *Наше життя.* – Січень 1951. – Ч. 1. – 32 с.

Маряна Полич

ЭМИГРАЦИОННЫЙ ПЕРИОД ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОНГИНА ЦЕГЕЛЬСКОГО

В статье освещается общественно-политическая, научная и культурная деятельность Лонгина Цегельского в эмиграции в США. Прослежено мировоззренческие позиции ученого, проанализированы его вклад в развитие научной и общественно-политической жизни украинского общества в эмиграции и налаживание украинско-американских отношений.

Ключевые слова: Лонгин Цегельский, дипломатическая деятельность, дипломатическая миссия, Западноукраинская Народная Республика, США.

Maryana Polych

IMMIGRATION PERIOD ACTIVITY OF LONGIN CEGELSKIY

Public-and-political, scientific and cultural activity by Longin Cegelskiy in emigration in the USA lights up in the article. World view positions of research worker is traced. His contribution to development scientific and public and political life of Ukrainian society in emigrations and adjustings of Ukrainian and Amerikan relations is analysed.

Key words: Longyn Tsehelskyi, diplomacy, State Secretary for Foreign Affairs Diplomatic Missions, West Ukrainian National Republic, USA.